

M.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2024 (NEW COURSE)

GROUP-B Issues and Challenges in Secondary Education (Elective-1)

Time: 02:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- (1) શૈક્ષણિક તકોમાં સમાનતા અને સમતા પ્રસ્થાપિત કરવા બંધારણીય જોગવાઈઓ કઈ રીતે મદદરૂપ થાય છે? સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં સમજાવો.
 - (2) શાળા શિક્ષણમાં ગુણવત્તા વધારવા માટે સંગઠનાત્મક વ્યૂહરચના ચર્ચો.
 - (3) ગુણવત્તા વૃદ્ધિ માટે સંસાધન સહાયક સંસ્થાઓ તરીકે NCERT અને NUEPA ની ભૂમિકા પર નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- (1) DRC નું બંધારણ અને કાર્યો લખો.
 - (2) જાતિયતા અને સામાજિક-આર્થિક સ્થિતિના સંદર્ભમાં સમાનતાના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.
 - (3) અસમાનતા સામેની લડત માટેના RTE અને SSA માં કરવામાં આવેલ જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૦૫)
- (1) ભાષાકીય લઘુમતીનો અર્થ શું થાય?
 - (2) CWSN નું પુરું નામ આપો.
 - (3) NIOS નું પૂરું નામ લખો.
 - (4) ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણના બે નિર્દેશકો જણાવો.
 - (5) સમતા અને સમાનતા વચ્ચેનો એક ભેદ લખો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- (1) ભારતીય બંધારણમાં દર્શાવેલ મૂળભૂત અધિકારોની ચર્ચા કરો.
 - (2) માનવ અધિકારો શું છે? માનવ અધિકારોનું ક્ષેત્રોની ચર્ચા કરો.
 - (3) પર્યાવરણ શિક્ષણ શા માટે સમયની જરૂરિયાત છે? શાળાના અભ્યાસક્રમમાં પર્યાવરણીય ચિંતાઓનું સંકલન કરી રીતે કરીશું?
- પ્રશ્ન-૪(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- (1) રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંદર્ભોમાં શાંતિ માટે શાંતિ માટેના શિક્ષણની ભૂમિકા અને મહત્વ અંગે આપના વિચારો રજૂ કરો.
 - (2) પર્યાવરણીય સંરક્ષણ માટેના પગલાંની યાદી આપો.
 - (3) પર્યાવરણના સંરક્ષણ અને તેના સંવર્ધન માટે વિદ્યાર્થીઓને સંવેદનશીલ બનાવવા માટેની વ્યૂહરચનાઓ શી છે?

- (1) RTI નું પુરું નામ આપો.
- (2) બાળક હકનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (3) જૈવ વિવિધતા શું છે?
- (4) વસ્તી વધારો પ્રદૂષણને કઈ રીતે અસર કરે તેનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (5) ટકાઉ વિકાસ ને વ્યાખ્યાયિત કરો.

ENGLISH VERSION

Section-1

Que-1 Answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- (1) How constitutional provision help establish equality and equity of educational opportunities? Explain with related constitutional provisions.
- (2) Discuss organizational strategies for enhancement of quality in school education.
- (3) Write a note on role of NCERT and NUEPA as resource support institutions for quality enhancement.

Que-2(A) Answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- (1) Write about structure and functions of DRC.
- (2) Discuss forms of equality with reference to gender and socio-economic status.
- (3) State the provisions in RTE and SSA for combating inequality.

Que-2(B) Answer the following questions in short. (05)

- (1) What is meaning of linguistic minority?
- (2) Give full form of CWSN.
- (3) Write full form of NIOS.
- (4) Give two indicators of quality education.
- (5) Write one difference between equity and equality.

Section-2

Que-3 Answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- (1) Discuss the fundamental rights in Indian Constitution.
- (2) What are human rights? Discuss the domains of human rights.
- (3) Why environmental education is need of the time? How can we integrate environmental concerns in school curriculum?

Que-4(A) Answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- (1) Express your views on importance and role of peace education in national and international context for promoting peace.
- (2) Enlist the measures for environmental conservation.
- (3) What are the major strategies for sensitizing learners towards protection of environment and its conservation?

Que-4(B) Answer the following questions in short. (05)

- (1) Give full form of RTI.
- (2) Give one example of child right.
- (3) What is bio-diversity?
- (4) Give one example of how population growth can affect environment pollution.
- (5) Define sustainable development.
